

Sammanträdesdatum Beteckning
2023-03-16 Dnr: 22RS12488

Regionens revisorer c/o PWC
Box 885
721 23 Västerås

Yttrande över revisionsrapporten ”Granskning av arbetet med psykisk ohälsa hos äldre”

Revisorerna i Region Örebro län har överlämnat revisionsrapporten ”Granskning av arbetet med psykisk ohälsa hos äldre”. Granskningens syfte är att besvara om hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställt en ändamålsenlig verksamhet avseende äldre som lider av psykisk ohälsa samt om den interna kontrollen i sammanhanget är tillräcklig.

Revisorernas samlade bedömning är att hälso- och sjukvårdsnämnden inte helt säkerställer en ändamålsenlig verksamhet avseende äldre som lider av psykisk ohälsa, samt att hälso- och sjukvårdsnämndens kontroll för området inte helt är tillräcklig. Utifrån vad som framkommer i rapporten lämnar revisorerna sex rekommendationer.

Hälso- och sjukvårdsnämndens bedömning

Hälso- och sjukvårdsnämnden välkomnar revisionsrapporten eftersom den belyser viktiga frågeställningar. Den sammanfattar nuläget och beskriver flera utmaningar som Hälso- och sjukvårdsförvaltningen behöver arbeta vidare med, både internt och i samverkan med andra aktörer inom och utom Region Örebro län.

Nämnden delar revisorernas uppfattning att arbetet med psykisk ohälsa hos äldre behöver förbättras. I nämndens verksamhetsplan för 2023 står det att *”Omhändertagandet av äldre med psykisk ohälsa och sjukdom behöver förbättras. Detta gäller både förebyggande arbete och det arbete som sker inom primärvården.”* Nämnden ser detta som en del i omställningen till nära vård, som också finns med i verksamhetsplanen för 2023.

Under 2023 kommer hälso- och sjukvårdsnämnden att följa hur förbättringsarbetet inom området utvecklar sig. Detta kommer framför allt att följas i

beredning för närsjukvård som har ett särskilt uppdrag att bland annat följa utvecklingen av arbetet med samordnad individuell plan (SIP).

Revisorernas rekommendationer

När det gäller revisorernas rekommendationer är hälso- och sjukvårdsnämndens sammanfattande bedömning att de är relevanta. Nedan återges rekommendationerna och kommenteras ytterligare.

1 Att hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställer att befintlig styrning på ett tydligt sätt fångar gruppen äldre och deras särskilda behov vad gäller psykisk ohälsa.

Arbetet med psykisk ohälsa har de senaste åren varit fokuserat på omhändertagandet av barn och unga. Centrala åtgärder har varit att förstärka insatserna inom primärvården och att förbättra samarbetet mellan primärvården och psykiatrin. Erfarenheter från det förbättringsarbetet kommer nu att användas för att förbättra arbetet även för övriga åldersgrupper.

I enlighet med verksamhetsplanen för 2023 kommer arbetet under året att särskilt fokuseras på äldre. Som ett led i att förbättra omhändertagandet av äldre, både när det gäller fysisk och psykisk ohälsa, har en äldre-vårdsöverläkare anställts under 2022. Detta förbättrar möjligheten att bedöma om allmänna insatser för vuxna är tillräckliga för att nå äldre, eller om särskilda insatser behövs.

2. Att hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställer att dokumenterad roll- och ansvarsfördelning vad gäller vård av psykisk ohälsa för vuxna/äldre är förankrad i organisationen och i samverkan med kommunerna.

En av de första insatserna av den ovan nämnda äldrevårdsöverläkaren har varit att ta fram underlag för teamdialoger med kommuner, inklusive rekommendationer om rollfördelningar i det lokala samarbetet. Alla vårdcentraler har nu fått i uppdrag att tillsammans med kommunerna stärka teamsamarbetet med genom regelbundna möten. Detta gäller bland annat gemensamma arbetssätt och gemensamt arbete kring avvikelser.

3. Att hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställer verksamhetsutveckling för området genom efterlevnad av Socialstyrelsens föreskrifter avseende ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Exempelvis genom att se till att ledningssystemets olika delar utvecklas, uppdateras samt implementeras i vårdverksamheterna.

Förvaltningens arbete med psykisk ohälsa hos äldre följer principerna i Socialstyrelsens föreskrifter. Ett aktuellt exempel är hur förvaltningen agerar kring diagnostik av kognitiva sjukdomar/demenssjukdomar. Detta är sjukdomar som kan bidra på flera sätt till psykisk ohälsa hos äldre och deras anhöriga. Efter att förvaltningen har identifierat en underdiagnostik har en översyn av processen inletts inom Område nära vård i samverkan med andra vårdgivare som krävs för att slutföra kognitiva utredningar, både inom och utom regionen. En plan för effektivisering av processen kommer gemensamt att tas fram.

4. Att hälso- och sjukvårdsnämnden skapar strukturer som möjliggör uppföljning och analys för att säkerställa att det upprättas samordnad individuell plan för de individer som har ett behov av, och själva godkänner, upprättande av en plan.

En viktig struktur för detta är de lokala samverkansteamerna, där samordnad individuell plan (SIP) är en stående punkt att följa och utveckla när det gäller lokal samverkan. På en övergripande nivå finns dessutom en avdelad resurs på Hälsovalsenheten för att följa arbetet. Information har därifrån skickats ut till vårdcentral- och verksamhetschefer om de delar som vårdcentralerna behöver förbättra för att säkerställa att det upprättas planer och att vårdcentralerna bidrar med sina delar på ett bra sätt. Detta uppföljningsarbete kommer att fortsätta under 2023.

Det har genomförts utbildning för att höja kvaliteten på planerna. Utbildningen har riktats både till vårdcentralernas vårdsamordnare och till kommunal personal. Den kommer också att fortsätta under 2023.

En ny kartläggningfunktion och nya sökord har införts som en del i att öka kvaliteten på planerna. Upprepade handledningstillfällen har genomförts och även detta kommer att fortsätta under 2023.

Intervjustödet vård- och omsorgskollen bidrar till att samordningsbehov på ett strukturerat sätt identifieras hos individer som skrivs ut från slutna hälso- och sjukvård. En samordnad individuell plan erbjuds då till de individer som har ett identifierat fortsatt samordningsbehov.

5. Att hälso- och sjukvårdsnämnden skapar struktur för uppföljning av området och att det utifrån denna säkerställer att åtgärder kan vidtas vid identifierade brister.

Hälsovalsenheten har tillsammans med äldrevårdsöverläkaren fått i uppdrag att

generellt utveckla uppföljningen av primärvårdens insatser för äldre. I ett första steg ska arbetet bland annat fokusera på insatser vid depression.

En uppsättning kvalitetsparametrar med fokus på äldres fysiska och psykiska hälsa har tagits fram utifrån kvalitetsregistret Primärvårdskvalitet. Det är ett nationellt system för kvalitetsdata i primärvården med syfte att stödja förbättringsarbete och uppföljning genom analys, reflektion och lärande som vårdcentralerna med fördel kan använda för utveckling av kvaliteten i den erbjudna vården. Under 2023 tas rapportunderlag fram från de identifierade parametrarna och vårdcentralerna följs upp utifrån dessa. Full effekt av systemet kan Region Örebro län sannolikt få först när det nya vård-informationssystemet införts under våren 2024.

6. Att hälso- och sjukvårdsnämnden utvecklar det förebyggande arbetet med psykisk hälsa då detta på sikt gynnar både de äldres livskvalitet och regionens resursutnyttjande.

Nämnden vill betona att ansvaret för det förebyggande arbetet med psykisk hälsa är ett gemensamt ansvar för bland annat region, kommun och civilsamhället. När det gäller regionens arbete har två konkreta åtgärder vidtagits som förbättrar arbetet i närtid. Dels har en rutin införts som innebär att äldre som skrivs ut från sjukhus kontaktas via telefon av vårdcentralernas vårdsamordnare i direkt anslutning till utskrivningen, dels har en ny ekonomisk ersättning införts för vårdcentralerna vid sjuksköterskebesök i hemmet. Båda åtgärderna är dessutom konkret trygghetsskapande vilket lägger grunden för en positiv utveckling framåt när det gäller psykisk hälsa.

För Region Örebro län